

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 18 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Védke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfoiyam 149. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 július 4.

Nagy győzelem a Por-patakknál

4800 hadi fogoly.

Budapest, július 3. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A szövetséges csapatok Kelet Galiciában üldözés közben Halicstól keletre és a Lorajoskán át előnyomulnak és észak felé csatlakozva sikeresen támadják a Janczyntól keletre fekvő magaslatokat. A Bug mellett a helyzet változatlan.

A Visztula és a Bug között a szövetséges csapatok heves harcok közt folytonosan előnyomulnak. Stara-Zamoscot rohammal elfoglalták. Onnan nyugatra az oroszokat mindenütt a Por-patak mélyedésén tul vetették vissza, amely birtokunkban van. A patakon való átkelést kiküzdöttük.

Kraszniktól keletre még harcolunk, elfoglaltuk Studziankit, éppúgy rohammal elfoglaltuk Kraszniktól keletre Wisznica helységet. Az ellenséget a Wisznica déli partjáról itt is mindenütt visszavertük és a pataktól északra is már néhány állásából kivetettük. A Por-patakknál és Kraszniknál tegnap 4800 orosz elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

A Visztulától nyugatra ágyuharc volt.

Az olaszok újabb veresége.

Olasz hadszíntér.

Budapest, július 3. (Hivatalos.)

A tegnapi nap az olaszoknak a partvidéki arevonalon újabb vereséget hozott.

A Sagrado és a Polazzo melletti hiábavaló előretörések után tegnap estefelé egy legalább 2 gyaloghadosztály által intézett támadás kezdődött a doberdoi fensík szakasza ellen Polazzótól egészen a Monte-Cosienig. Harci lelkesedéstől áthatott csapataink az ellenséget, mint mindig, visszaverték. Vereségeik tegnap is súlyosak voltak. A görzi hídfő ellen a Monte-Sabotinótól délnyugatra intézett ellenséges támadásokat szintén véresen visszautasítottuk.

A karinthiai határon az utolsó napokban Palért (a Plochen-szorostól keletre) folyik a harc. A hegy végre is birtokunkban maradt.

A tiroli határterületen helyenként ágyuharc folyt. Höfer.

Fürdőruha-ujdonságok: fürdőköpenyek, törülközők, frottirlepedők, fürdőcipők nagy és izléses választékban.

Nagy fehérnemű-eladás battiszt garnitúrákban- fiu és leányka-fehérneműekben.

Baby-kelengyék vászon és végből vágott siffon, valamint fehérneműekből.

Krivosein az új orosz miniszterelnök?

Berlin, július 3. A Lokalanzeiger egy stockholmi távirata szerint Krivosein orosz földművelésügyi miniszter van kiszemelve a miniszterelnöki állásra. Azt hiszik, hogy Goremykin miniszterelnök, Bark pénzügyminiszter és Sachovkoi herceg közlekedési államtitkár együttes visszalépése legközelebb bekövetkezik. Vasiltseikov herceg híre szerint átvénné a földművelésügyi vezetését. A pénzügyminiszterséget Alexejenkoval a költségvetési bizottság elnökével, vagy Prokrovskijjal fogják betölteni. Gutskov volt moszkvai polgármesternek felajánlották a kereskedelmi miniszteri állást. Samarint jelölik a szent szinódus elnökévé.

Az oroszok elviszik a galíciai hadköteleseket.

Bécs, július 3. A sajtóbizottság engedélyével jelentik: Az oroszok magukkal viszik a még birtokukban levő galíciai községek férfait. A Slovo Palski junius 16 iki száma Bobrinsky gróf rendeletét közli, mely szerint Galícia férfilakosságát a 18-ik életévtől az 50-ig, a zsidók kivételével, Oroszország belsejébe viszik, hogy a monarchia ne sorozhassa be őket hadseregébe.

14 orosz hadtest menekül.

Stryj, július 3. A Magyar Távíratok Irodának jelentik: A német déli sereg kemény, szivós harcokban tizenegy hadosztályból álló orosz hadsereget az utóvéd harcok megkezdése előtt kiépített hadállások védelmezésekor kelet felé szorítja vissza. Az oroszok Linsingen és Pflanzert-Baltin tábornokok seregei ellen nagy tömegeket vonultatnak föl és délkeletről szüntelenül hevesen támadnak. Brzeznáért heves harcok folynak, az orosz tüzéség az eddiginél nagyobb erővel támad.

Női és Férfi gumiköpenyek.

Az összes fehérneműek dacára a gyári nagy áremelkedéseknek, a régi árban árusítatnak

Czillér Imre áruházában.

Az Isonzó fölött.

— Jegyzetek az olasz háborúból. —

Nem irok napokat, mert legtöbbször nem tudjuk, hogy hanyadika és milyen nap van. Nem is fontos az idő, a hely, a szenvedés, a baj, az ellenség, a völgyek, a hegyek, utak, kék folyók s az egész egyszerű kultúra, ami itt van. Az emberek érdekesek. Az ember a háboruban kinyílik, mint egy virág és látni lehet egész belsejét ennek a legnagyobb teremtménynek.

Kétezeröttszáz méternyi magasban vagyok. Milyen nyugodtan nézek le az Isonzóra. Olyan kék ez a víz, mint az ég, mint a kis lányok kék szallagja. Csupa ártatlanság az egész vidék, a hó tíz méter vastagon fekszik a hegyeken, alattam ezer méterre kis faluk vannak, elbujt planinák, buja zöld fenyvesek, tejfehér víz habzik a völgyben, odalent forró tavasz van, olasz katonák fürdenek az Isonzóban. Mi is hangyáknak, ők is hangyáknak látnak bennünket. Tul az Isonzón zöld hegyek vannak. Onnan most ide lóttek. Micsoda gyönyörű égzengés rázza meg a hegyeket! A sok hangya rohan a sziklák mögé. Odalent a völgyben reszketnek a barmok, trénilovak vad rajcsurba csapnak és rémülten állnak meg, meredt szemmel bámulnak a semmiségbe. Nem értik, hogy mi van.

Nem tudom, hogy meddig fogom szépek tartani a háborút. Odahaza piszkos panamak, a drágaság és a szerelem izgatja még az embereket.

Itt folyton az életről van szó. Ma kimentem a legszélső fedezékbe és vadásztam a sziklák mögött eldöbbenő kék ruhás emberekre. Milyen vad örömmel lőttem rájuk!

— Ni, ott szalad kettő! A szikla mögé bujtak. Megint felugrott kettő! Hajrá! Tüzet, tüzet nekik!...

Mellettem egy hatalmas bukovinai kis-orosz guggol. Széles, értelmes arca van, olyan, mint egy német gránátos. Egymásra röhögünk örömlében, hogy lelőttünk egy kis távoli, futó kék figurát. Ránézek: csupa sár, csupa-csupa sár, térdig állunk a hideg, vizes sárban, mint két disznó, két vadállat.

Végigreszketek. Hirtelen szégyelni kezdem magam.

— Fújj! Csurog az ujjamról a sár, a köpönyegem beleragadt az agyagba. Hát tényleg vadállat lettem a föld alatt!...

Leteszem a fegyvert. Mennék kifelé, de nem lehet. Belekerültünk az olasz tüzelés „villájába”. Már ránk köpköd két ágyú is. A bukovinait derekon üti egy gránátarab. Hohó! Ti gazemberek!...

Elfog újra a pusztítás vágya, szinte cél nélkül ló az ember, hátha véletlenül is talál. Ez a baka itt nyög mellett, kiabál a szarintés után. Hol van az most!...

Éjfél után egy óra lehet. Egyedül állok a kis erdőben és hallgatom a golyók füttyölését. Milyen buta véletlen lenne, ha egy szíven ütne. És hősi halált hálnék. Pedig ez nem is hősiesség. A szüleim otthon nyugodtan alszanak, Pesten ragyogó kávé-

házban cigány játszik, ma biztosan jól vacsoráztak, holnapra terveket szőttek mi előtt elaludtak voltak, gondoltak is a szegény katonákra, hogy ebben a szakadó esőben milyen rettenetes lehet kint állni a szabad ég alatt. Ziu, ziu, ziu — mondják a golyók. Ez a három nagyon közel járt a fülemhez. Egy fa mögé állok. Az a legnagyobb disznóság, hogy nem lehet lefelé látni két lépést sem. Egészen közel kell őket engedni ez a parancs. És csak akkor lövetni. De lehetetlen az embereket visszatartani. Harsog az egész hegylánc a puskatüztől, mintha egy óriási lepedőt ráznának és az csattogna. Lőnek, lőnek és lőnek. Az ember fél a sötétben. Békés időben, otthon a bihari faluban ilyenkor füttyül ez a legény. Most rángatja a ravaszt és zengeti az erdőt.

Megtaláltam az első hőst ennek a háborúnak. Még egy hete sínes, hogy itt vagyunk és már kipattant közülünk. Elibe ment a halálnak, rárohant le akarta gyűrni a hegyről. Alezredes volt, ott ülhetett volna a kőfalak mögött. Láttam, hogy a kékes-szürke emberek már fönt vannak a hegyen, sörprik lefelé az ő embereit. Kirántotta kardját, rohamot fuvatott és előre rohant:

— Előre fiaim! Utánam! Előre, előre! Eddig soha nem hallottuk magyarul beszélni. Most úgy érezte, hogy magyar szóra van szüksége. Egy pillanat alatt leseperte az ellenséget a hegyről, mint a vihar. Ott esett el a roham élén. Ugy harcolt mint egy középkori hős. Ő még a régi mérték szerint való hős volt, aki rárohant az ellenségre csapata élén. Nem birt uralkodni az idegein, forró láz ragadta el.

Érezte, hogy baj lesz. A roham előtt egy órával kézi kötszert kért az ezredorvostól. Eddig soha nem hordott magánál.

Az embert az élteti, hogy minden rosszban tud találni valami kis jót. A hegyre nem kell egyenesen fölmenni, hanem kigyózáva. Fönt a havason nem fekszem a hóba, mert van szikla. Nem halok szomjan, mert van hó. Havat rágnak. Lentről így fogy a kultúra: — a völgyben város van, villanyvilágítás, kőházak, utcák, bor, piac, déli harangszó, ujságok, könyvek és szerelem. Első ezer méter: még vannak falvak, asszonyok friss vizet kínálnak, fehér sajtot, turót, vajot. Zöld hegyoldalak. Ezer méteren felül: se asszony, se turó, se vaj. Csak víz, levegő, egy kis kopár fű, bokrok. A gleccserek lába idáig nyulik. Kétezer méteren felül magyar és osztrák katonák.

Távcsővel nézem, hogy tőlem kétszáz lépésnyire grátanozza az ellenség az egyik hegygerincet. A gránát folyton egy kavicsdombot kerülget, amely mögött ott van egy alezredes egész törzskarával. Az ordonánocok arccal lefelé fekszenek, összebujva, remegve lapulnak a földre s várják a halált. Az alezredes egy pokrócot terít a fejére és mozdulatlanul ül. Gyönyörű délután van s a napsütéses oldalon lefelé gurul egy halott,

karjaival csapdossa a földet. Egy katona piros lábbal mászkál, esuszik, nyöszörög, ragyog szegénynek ellőtt, csurgó lába, mint egy rubincsap. A gránát mindig levág egy szeletet a kavicsdombból, aki elugrik mellőle, arra gépfegyver és gyalogsági tűz zudul.

Most felugrik az alezredes és rohan lefelé. Befekszik a katonák közé. Fejemre húzom a pokrócomat. A vasdarabok 4—5—8 másodperc múlva hullnak le reánk. Borzasztó pernye, por, kőeső zuhog le minden lövés után. Egy ember hangosan imádkozik. Az Istenre gondolok és elmosolyodom!... Istenem, milyen gyengék is vagyunk. Hasonfekszem, mozdulatlanul várom, hogy idecsap a gránát. Most!... Nem. Most!... Nem ide jött. Hála Istennek!...

Négy nap és három éjszaka zártuk körül az ellenséges hegyet. Éjjel megelevenedett a hegy, hóért szaladtunk, sebesülteket szedtük össze, és összejöttünk sugdosva beszélni. Négy nap alatt csak egyetlen egy ember ugrott föl fényes nappal. A hóig akart jutni. Az olaszok örült tüzet nyitottak rá. Mindenki lélekzetviesszafojtva nézte az izgalmas vadászatot. Már a hó szélén van, lehasal és nyalja a havat. Az olaszok — szégyelték már vagy megsajnálták — abbahagyták a tüzet. Hagyták békén visszamenni.

Feljöttünk a völgyből, ide a kétezeresek feje fölé. Ide csak az ágyugolyó jár. Most csend van, kezd reggeledni. A felhők itt alusznak a lábunk alatt, csupa duzzadt csipkepárnák, rózsaszín hermelinek. Csodálatos pirkadás. Most láttam először azt a helyet, ahonnan a felhők utra indulnak. Itt a felhők palotája, itt a hálótermünk, sziklák a falak, olyan magasak, hogy éjszaka kézzel nyultam a csillagok után. A hóból lesz a felleg, azért olyan ragyogó fehér. A gyarak s az emberek gonoszúsága feketíti be őket.

A bakák arcát rézvörös fény önti el, kávéfőznek, melegszenek. Rá sem néznek a napra, amelyik úgy jön, mint egy kigyuladt legyező. Egy madár csicsereg el fölöttünk; egy bihari baka felnéz.

— Ni, egy madár!

A másik utána néz a hó fölött és csodálatos egyszerűséggel olyan szépet mond, hogy belereszket a szívem az örömben. Azt mondja:

— Ez velünk jött!...

Mind felnéztek a madár után. Otthoni madár! Eljött velünk! Itt nincs is jókedvű madár, nem is lehet. Megtagadtak minden szépséget ezektől a fonséges, néma hegyóriásoktól. Édes magyarok, de vágyódhat a szívetek haza!...

Megérkezünk hátra pihenni. Jön szembe velünk az élelmezési oszlop tisztje.

— Jaj urak, micsoda ütközet volt a Krn-en!

— Tudjuk. Hisz onnan jövünk.

— Az olaszok leejtették a legnagyobb ágyujukat a hegyoldalról, mikor fölfelé húzták. Azt mondják, hogy ötszáz olaszt agyonütött.

— Mi lőttük le őket.

— De mindez semmi! Ami itt volt nálunk az borzasztó! Ugy jött a gránát, mint

A дума magához ragadja a főhatalmat.

Berlin, július 3. A Vossische Zeitung-nak jelentik Pétervárról, hogy Goremkin miniszterelnök távozása legközelebb bekövetkezik. A legutolsó koronatanácsos lemondott. Utóda valószínűleg Krivosain mostani földmivelésügyi miniszter lesz.

A miniszterelnökön kívül lemond még az igazságügyi, kultusz és kereskedelmi miniszter is és ez által a дума magához ragadja a kormányzást.

A дума követelte a miniszterek távozását is azzal, hogy ellenkező esetben kitör a forradalom. Követeli a дума azt is, hogy közvetlenül javaslatokat tegyen a cárnak, meghatalmazottakat küldhessen a főhadiszállásra, a vezérkarokhoz és a katonai belkerületekhez felülvizsgálatra.

Nikolajevics Miklós nagyherceg a tervre kijelentette, hogy ezeknek nem elég a forradalom, hanem a köztársaságot akarják megcsinálni.

A дума tervezetét bemutatták a cárnak, aki elhatározta, hogy nem száll szembe a dumával.

Ujra támadunk Besszarábiában.

Bukarest, július 3. Burdujeniből jelentik a Dimineatanak: Az osztrák-magyar csapatok legutóbb kivívott győzelmeik folytatásaként megkezdték az offenzívát az oroszok ellen a bukovinai határon. Nagyon sok nehéz tüzérséggel rendelkezve, az osztrák-magyar csapatok ágyutüz alá vették a Toporauti és Csernovitz közötti orosz állásokat. A tüzérség bombázására az oroszok nem válaszoltak. Az oroszok megkezdték a visszavonulást Bojából és Novosielicából.

Linsingen vezérkari főnök a helyzetről.

Stryj, július 3. Stolzmann tábornok, a német déli hadsereg vezérkari főnöke, a helyzetről a következőket mondotta:

Helyzetünk kitűnő. A stryji győzelem, az orosz arcvonal áttörése és az ellenséges vonal jobbról és balról történt

felgöngyölítése nemcsak a mi előnyomulásunkat tette lehetővé, hanem érezteti már jó hatását a Pflanzler-Baltin seregére is, ahol az ellenség kénytelen volt kitérni a Dayeszter tulsó partjára. Az oroszok szilárdul tartották magukat, de a legutóbbi napokban olyan vereségeket szenvedtek, hogy most menekülésszerűen vonulnak vissza. Junius harmincadikán és július elsején ugy széjjelmorzsoltuk őket, hogy három ezredből mindössze ötvenhárom ember tért vissza. A hónap első napja — jegyezte meg a tábornok mosolyogva — mindig különös szerencsét hozott nekünk. Elsején volt a stryji csata is. Az orosz sereget megvertnek tartom. Már úgy értem, hogy erkölcsileg, mert természetesen Oroszországnak olyan hatalmas embertömegei vannak, hogy az embernek nem szabad jóslásokba bocsátkoznia. Az az egy bizonyos, — tette hozzá erélyesen — hogy előre magyunk. Mindig előre.

Bulgár-török megegyezés készül.

Bukarest, július 3. A Moldva jelenti, hogy Bulgária és Törökország között megegyezés van küszöbön, amely a Dardanelláknál meg fogja könnyébbíteni a törökök helyzetét.

Drinápoly a bolgároké lesz.

Szófia, július 3. Constanzából jelentik a Dimineatanak: Ideérkezett utasok elbeszélése szerint Drinápolyból állandóan különböző hatalmas transportok mennek Konstantinápoly felé. A város teljesen ki van ürítve. Még az erődökben levő ágyukat is leszerelték és a Dardanellák felé elszállították.

Az olasz sajtó Görögország ellen.

Budapest, július 3. (Saját tud.) A Pester Lloydnak jelenti: Az olasz sajtó ellenséges hangon bírálja Görögország magatartását. Szerintük Görögország csempészetet folytat a németek és törökök javára. Azonban remélik, hogy Anglia elveszi Görögország kedvét bármely ellenséges állam támogatásától.

Az olaszok kegyetlenkednek a görögökön.

Athén, július 3. Az Athénben megjelenő Embros című görög ujság kimerítően foglalkozik azokkal a gyalázatos kegyetlenkedésekkel, amelyeket az olaszok a dodekanesi szigeten levő görög lakossággal szemben elkövetnek. A görögök, akik valamelyes

okból elmenekültek a szigetekről és oda ismét visszatérnek, az olaszok részéről ebben az üdvözlésben részesülnek: A görögöknek itt nincs többé keresnivalójuk, nekünk a saját embereink részére kell a hely. Görögországban különben fokozódó elégedetlenség és gyűlölet uralkodik Olaszország terrorizmusa és tulkapásai miatt.

Az olaszok a papok segítségét kérik.

Lugano, július 3. Az új négy és fél százalékos kölcsön aláírása az első napon egész Olaszországban nagyon gyöngye eredményt szolgáltatott. A lapok ezt az uralgó rossz időjárásnak tulajdonítják. Egy orvos a következőket írja a Corriere della Serában: Ha a papok nem jönnek a templomokba segítségünkre, az ország egy fillért sem fog adni.

A Liberte szerkesztője a pápa nyilatkozatáról.

Genf, július 3. A „Liberté”-ben Latapie mossa kezét és mentegődzik. Megengedi, hogy itt-ott tévesen közölje a pápa szavait, talán hiba is eszszott közléseibe, mert nem készített magának jegyzeteket és csak emlékezet után írta le a pápa nyilatkozatait. (Az Est.)

Ellentét Olaszország és Montenegró között.

Budapest, július 3. (Saját tud.) Buciaresből jelentik: Az olasz kormány felszólította Montenegrót, hogy Skutari felett félreérthetetlenül ismerje el Olaszország jogát. Érdekes, hogy Montenegró a balkán államokkal ugyanekkor közölte hivatalos formában Skutari anektálását.

Az angol általános védkötelezettség.

Londoni jelentés szerint a jövő héten be fogják nyújtani a ház elé a védkötelezettségről szóló törvényjavaslatot. A statisztikai előmuukálatok már készen vannak. A statisztikai adatok szerint nyolcemillió alkalmas férfi volna Angliában, közülük ötmillió nőtlen. Számítási hibákat szem előtt tartva, hatmillió alkalmas emberből lehetne válogatni.

A Reuter-ügynökség részletes jelentésben foglalkozik az angol kormány az általános védkötelezettségre vonatkozó tervével. Ezt a hivatalos jellegű jelentést közli a Times június 26-iki száma, amely a következőket tartalmazza: Angliának havonta százezer ujoncra van szüksége. Lloyd George municióminister úgy, ahogy rendezte a munició kérdését, de ha puskát és löszert kapunk, embert is kell kapnunk. A gyarmatokból és Kanadából történő csapat szállítások nem elégségesek arra, hogy a pótkeréket kitöltsék, különben is nagyon nehezen mennek a szállítások, mert az aknázott vizeken veszélyes a közlekedés. A gyarmati katonasággal ezenkívül még az is a baj, hogy a csapatok többnyire harcéptelen állapotban érkeznek meg.

A német hivatalos az Armenian elsülyesztéséről.

Berlin, július 3. A Wolff-ügynökség ma hosszabb igazoló jelentést tesz közzé az Armenian hajó elsülyesztéséről. Minthogy a Reuter-ügynökség már azt jelenti, hogy amerikai polgárok pusztulása miatt az Egyesült Államokban nagy izgalom uralkodik, a Wolff-ügynökség már előre közli, hogy az Armenian elsülyesztése jogos volt, mert a hajó kapitánya nem állt meg a tengeralattjáró felszólítására.

Már pedig a londoni tengerjogi értekezlet rendelkezése szerint, ha a kereskedelmi hajó az ellenséges hajó felszólításának, hogy átkutatás végett álljon meg, nem tesz eleget, elsülyeszthető. Ha tehát amerikai polgárok pusztultak, ezért kizárólag az angol hajó kapitánya felelős.

Az angolok félnak a német támadástól.

Budapest, július 3. (Saját tud.) A Daily Mail több jelből következteti, hogy a német flotta Anglia ellen hirtelen támadást készít elő. Ennek célja az lenne, hogy Angliát feltételei szerinti békére kényszerítse.

Elsülyesztett angol hajó.

Budapest, július 3. (Saját tud.) Londonból jelentik: A Tover angol gőzöst német buvárhajó megtorpedózta és elsülyesztette.

Az Isonzó fölött.

— Jegyzetek az olasz háborúból. —

Nem irok napokat, mert legtöbbször nem tudjuk, hogy hanyadika és milyen nap van. Nem is fontos az idő, a hely, a szenvedés, a baj, az ellenség, a völgyek, a hegyek, utak, kék folyók s az egész egyszerű kultúra, ami itt van. Az emberek érdekesek. Az ember a háboruban kinyílik, mint egy virág és látni lehet egész belsejét ennek a legnagyobb egyszerűbb teremtménynek.

Kétezeröttszáz méternyi magasban vagyok. Milyen nyugodtan nézek le az Isonzóra. Olyan kék ez a víz, mint az ég, mint a kis lányok kék szallagja. Csupa ártatlanság az egész vidék, a hó tíz méter vastagon fekszik a hegyeken, alattam ezer méterre kis faluk vannak, elbujt planinák, buja zöld fenyvesek, tejfehér víz habzik a völgyben, odalent forró tavasz van, olasz katonák fürdenek az Isonzóban. Mi is hangyáknak, ők is hangyáknak látnak bennünket. Tul az Isonzón zöld hegyek vannak. Onnan most ide lóttek. Micsoda gyönyörű égzengés rázza meg a hegyeket! A sok hangya rohan a sziklák mögé. Odalent a völgyben reszketnek a barmok, trénilovak vad rajcsurba csapnak és rémülten állnak meg, meredt szemmel bámulnak a semmiségbe. Nem értik, hogy mi van.

Nem tudom, hogy meddig fogom szépek tartani a háborút. Odahaza piszkos panamak, a drágaság és a szerelem izgatja még az embereket.

Itt folyton az életről van szó. Ma kimentem a legszélső fedezékbe és vadásztam a sziklák mögött elbukkanó kék ruhás emberekre. Milyen vad örömmel lőttem rájuk!

— Ni, ott szalad kettő! A szikla mögé bujtak. Megint felugrott kettő! Hajrá! Tüzet, tüzet nekik!...

Mellettem egy hatalmas bukovinai kis-orosz guggol. Széles, értelmes arca van, olyan, mint egy német gránátos. Egymásra röhögünk örömlünkben, hogy lelőttünk egy kis távoli, futó kék figurát. Ránézek: csupa sár, csupa-csupa sár, térdig állunk a hideg, vizes sárban, mint két disznó, két vadállat.

Végigreszketek. Hirtelen szégyelni kezdem magam.

— Fúj! Csurog az ujjamról a sár, a köpönyegem beleragadt az agyagba. Hát tényleg vadállat lettem a föld alatt!...

Leteszem a fegyvert. Mennék kifelé, de nem lehet. Belekerültünk az olasz tüzelés „villájába”. Már ránk köpköd két ágyú is. A bukovinait derekon üti egy gránátarab. Hohó! Ti gazemberek!...

Elfog újra a pusztítás vágya, szinte cél nélkül lő az ember, hátha véletlenül is talál. Ez a baka itt nyög mellettem, kiabál a szanitész után. Hol van az most!...

Éjfél után egy óra lehet. Egyedül állok a kis erdőben és hallgatom a golyók füttyölését. Milyen buta véletlen lenne, ha egy szíven ütne. És hősi halált halnék. Pedig ez nem is hősiesség. A szüleim otthon nyugodtan alszanak, Pesten ragyogó kávé-

házban cigány játszik, ma biztosan jól vacsoráztak, holnapra terveket szőttek mi előtt elaludtak voltak, gondoltak is a szegény katonákra, hogy ebben a szakadó esőben milyen rettenetes lehet kint állni a szabad ég alatt. Ziu, ziu, ziu — mondják a golyók. Ez a három nagyon közel járt a fülemhez. Egy fa mögé állok. Az a legnagyobb disznóság, hogy nem lehet lefelé látni két lépést sem. Egészen közel kell őket engedni ez a parancs. És csak akkor lövetni. De lehetetlen az embereket visszatartani. Harog az egész hegylánc a puskatüztől, mintha egy óriási lepedőt ráznának és az csattogna. Lőnek, lőnek és lőnek. Az ember fél a sötétben. Békés időben, otthon a bihari faluban ilyenkor füttyül ez a legény. Most rángatja a ravaszt és zengeti az erdőt.

Megtaláltam az első hőst ennek a háborúnak. Még egy hete sines, hogy itt vagyunk és már kipattant közülünk. Elibe ment a halálnak, rárohant le akarta gyürni a hegyről. Alezredes volt, ott ülhetett volna a kőfalak mögött. Láttam, hogy a kékes-szürke emberek már fent vannak a hegyen, sörprik lefelé az ő embereit. Kirántotta kardját, rohamot fuvatott és előre rohant:

— Előre fiaim! Utánam! Előre, előre!

Eddig soha nem hallottuk magyarul beszélni. Most úgy érezte, hogy magyar szóra van szüksége. Egy pillanat alatt leseperte az ellenséget a hegyről, mint a vihar. Ott esett el a roham élén. Ugy harcolt mint egy középkori hős. Ő még a régi mérték szerint való hős volt, aki rárohant az ellenségre csapata élén. Nem birt uralkodni az idegein, forró láz ragadta el.

Érezte, hogy baj lesz. A roham előtt egy órával kézi kötszert kért az ezredorvostól. Eddig soha nem hordott magánál.

Az embert az élteti, hogy minden rosszban tud találni valami kis jót. A hegyre nem kell egyenesen fölmenni, hanem kigyózza. Fönt a havason nem fekszem a hóba, mert van szikla. Nem halok szomjan, mert van hó. Havat rágnak. Lentről így fogy a kultúra: — a völgyben város van, villanyvilágítás, kőházak, utcák, bor, piac, déli harangszó, ujságok, könyvek és szerelem. Első ezer méter: még vannak falvak, asszonyok friss vizet kínálnak, fehér sajtot, turót, vajot. Zöld hegyoldalak. Ezer méteren felül: se asszony, se turó, se vaj. Csak víz, levegő, egy kis kopár fű, bokrok. A gleccserek lába idáig nyulik. Kétezer méteren felül magyar és osztrák katonák.

Távcsővel nézem, hogy tőlem kétszáz lépésnyire grátánozza az ellenség az egyik hegygerincet. A gránát folyton egy kavicsdombot kerülget, amely mögött ott van egy alezredes egész törzskarával. Az ordonáncok arccal lefelé fekszenek, összebujva, remegve lapulnak a földre s várják a halált. Az alezredes egy pokrótot terít a fejére és mozdulatlanul ül. Gyönyörű délután van s a napsütéses oldalon lefelé gurul egy halott,

karjaival csapdossa a földet. Egy katona piros lábbal mászkál, esuszik, nyöszörög, ragyog szegénynek ellőtt, esurgó lába, mint egy rubincsap. A gránát mindig levág egy szeletet a kavicsdombból, aki elugrik mellette, arra gépfegyver és gyalogsági tűz zudul.

Most felugrik az alezredes és rohan lefelé. Befekszik a katonák közé. Fejemre huzom a pokrótomat. A vasdarabok 4-5-8 másodperc múlva hullnak le reánk. Borzasztó pernye, por, kőeső zuhog le minden lövés után. Egy ember hangosan imádkozik. Az Istenre gondolok és elmosolyodom!... Istenem, milyen gyengék is vagyunk. Hasonfekszem, mozdulatlanul várom, hogy idecsap a gránát. Most!... Nem. Most!... Nem ide jött. Hála Istennek!...

Négy nap és három éjszaka zártuk körül az ellenséges hegyet. Éjjel megelevenedett a hegy, hóért szaladtunk, sebesülteket szedtük össze, és összejöttünk sugdosva beszélni. Négy nap alatt csak egyetlen egy ember ugrott föl fényes nappal. A hóig akart jutni. Az olaszok örült tüzet nyitottak rá. Mindenki lélekzetvisszafojtva nézte az izgalmas vadászatot. Már a hó szélén van, lehasal és nyalja a havat. Az olaszok — szégyelték már vagy megsajnálják — abba hagyták a tüzet. Hagyták békén visszamenni.

Feljöttünk a völgyből, ide a kétezeresek feje fölé. Ide csak az ágyugolyó jár. Most csend van, kezd reggeledni. A felhők itt alusznak a lábunk alatt, csupa duzzadt csipkepárnák, rózsaszín hermelinek. Csodálatos pirkadás. Most láttam először azt a helyet, ahonnan a felhők utra indulnak. Itt a felhők palotája, itt a hálótermünk, sziklák a falak, olyan magasak, hogy éjszaka kézzel nyultam a csillagok után. A hóból lesz a felleg, azért olyan ragyogó fehér. A gyárak s az emberek gonoszúsága feketíti be őket.

A bakák arcát rézvörös fény önti el, kávéfőznek, melegszenek. Rá sem néznek a napra, amelyik úgy jön, mint egy kigyuladt legező. Egy madár csicsereg el fölöttünk; egy bihari baka felnéz.

— Ni, egy madár!

A másik utána néz a hó fölött és csodálatos egyszerűséggel olyan szépet mond, hogy belereszket a szívem az örömbé. Azt mondja:

— Ez velünk jött!...

Mind felnéztek a madár után. Otthoni madár! Eljött velünk! Itt nincs is jókedvű madár, nem is lehet. Megtagadtak minden szépséget ezektől a fonséges, néma hegyóriásoktól. Édes magyarok, de vágyódhat a szívetek haza!...

Megérkezünk hátra pihenni. Jön szembe velünk az élelmezési oszlop tisztje.

— Jaj urak, micsoda ütközet volt a Krn-en!

— Tudjuk. Hisz onnan jövünk.

— Az olaszok leejtették a legnagyobb ágyujukat a hegyoldalról, mikor fölfelé húzták. Azt mondják, hogy ötszáz olaszt agyonütött.

— Mi lőttük le őket.

— De mindez semmi! Ami itt volt nálunk az borzasztó! Ugy jött a gránát, mint

a záporosó. Majdnem idáig jött egy! Akarják látni a helyét?

Olyan sápadt volt, mint a fal. Még most is rezket az izgalomtól. Hihetetlen részleteket mesél, amik velünk történtek meg és mi nem is tudunk róla. Borzongva hallgatjuk...

Ja, ez a háború. Ők beszélnek s mi kétségbeesve hallgatjuk, hogy hogyan haltunk meg, hogy támadtunk fel és végül nem s voltunk a tűzvonalban, hanem az élelmezési osztag háta mögött...

(P. J.)

Gulyás-konzervet hozat a város.

A csütörtöki közgyűlés határoz a dolog felett.

A város közönségének élelmezését nagyon megnehezíti a mérhetlen husdrágaság. A 4-5 koronás husarak mellett a szegényebb iparosság, a kisebb, sőt még a közepes fizetésű tisztviselők egyáltalában nem gondolhatnak arra, hogy húst vásároljanak, legfeljebb egyszer egy héten engedhetik meg ezt a nagy luxust, hogy el ne felejtsek a hús ízét.

Ugy látszik, hogy hosszú ideig nem is számíthatunk a hús normális árának bekövetkezésére. Természetesen a husdrágaság magával hozza a többi élelmiszerek drágaságát is, ami még jobban megnehezíti a szegényebb lakosság élelmezését.

A husdrágasággal szemben Lukács Ödön polgármester-helyettes, mint az élelmezési ügyosztály vezetője, keresi a módokat, hogy olcsóbb husos ételneműhöz juttassa a lakosságot.

Mint már irtuk, tárgyalásokat kezdett az iglói Kornidesz-féle konzervgyárral, gulyás-konzervek előnyös szállítása céljából. Pár héttel ezelőtt a gyár képviselői itt jártak Nagyváradon s a Bottó-féle főziskolában be is mutatták az élelmezési bizottság előtt a gulyás-konzervet, amelyet a bizottság kitűnőnek talált. Egy-egy konzervdoboz 100 gramm színhúst és megfelelő erős, kocsonyaszerű gulyáslevet tartalmaz, a szükséges zöldekkel és fűszerrel, úgy, hogy csak víz és több-kevesebb főtt burgonyát kell hozzáadni s kész a pompás, illatos gulyás.

Az élelmezési bizottság izletesnek és kitűnőnek találta a konzervet, csupán az árát találták egyes tagok magasnak.

Lukács Ödön főjegyző tovább tárgyalta a konzerv-gyárral, míg tegnap azután a tanács mint állandó választmány elé terjesztette a dolgot.

Bemutatta az ajánlatot s indítványozta, hogy a közgyűlés elé terjesztendő javaslatban adjon a törvényhatóság felhatalmazást 50000 drb. konzervdoboz megrendelésére, még pedig 1 koronás áron darabját.

Igy tehát a gulyás konzerv ügye a jövő csütörtöki városi közgyűlés elé kerül.

Aradon szintén most tárgyalják a közönség huskonzervvel való ellátásának kérdését, csak hogy ott dán gulyás-konzervvel akarnak kísérletezni. Félkilós dobozokban akarják a konzervet megrendelni.

Adakozzunk fémtárgyakat a hadsereg céljaira.

Feloszlott a BMKE.

A Népinevelési Egyesületnek adta a vagyonát az egyesület.

1908-ban messzemenő remények között alakult meg a Bihar megyei Magyar Közművelődési Egyesület. Óriási programot csináltak maguknak az alapítók. Ha ennek a nagy programnak csak a felét valósították volna meg, Biharvármegye kulturája ma olyan nivón állana, amilyennel csak kevés vármegye dicsekedhetik. Azonban mint mindennek, úgy ennek a szebb jövő megvalósítására hivatott egyesületnek is elérkezett a maga végzete: a politika. Hosszu haldoklás után végre elérkezett az az időpont, amikor afelett határoztak a tagok, hogy feloszlatják az egyesületet.

Tegnap délután a városháza nagytermében oly sokan jöttek össze az egyesület temetésére az esetleg maradó hagyaték odaítélésére, hogy ha a megjelent tagoknak csak a fele is érdeklődött volna az egyesület után az alatt míg haldoklott, akkor talán nem kellett volna tegnap Nagyváradon eltemetni egy kulturegyesületet.

A harmadikban összehívott közgyűlésen elsősorban az igazgatóság javaslatát tárgyalták. Az igazgatóság a vagyon felett úgy határozott, hogy azt minden kikötés nélkül a Bihar megyei Népinevelési Egyesületnek adományozza.

A javaslat ellen elsőnek Petry Gyula szólalt fel. Kérte, hogy az egyesület vagyonát ne teljes összegében adják a Népinevelési Egyesületnek, hanem annak egy részét, 2000 koronát, a Patronage egyesület által felállítani szándékolt Szeretetház javára adjanak.

Vasady Lajos tanfelügyelő a mellett foglalt állást, hogy a vagyon minden hiány nélkül menjen át a Népinevelési Egyesületnek. Egyben ismertette a Népinevelési Egyesület céljait, melyek legjobban megközelítik a feloszlás alatt lévő egyesület céljait.

Molnár Imre dr az igazgatóság javaslata mellett foglalt állást. Nagyhatalú, lelkesedéstől izzó, mélyen meggyőző beszédet mondott a Népinevelési Egyesület érdekében. Részletesen kifejtette azt a nagyszerű munkát, amit a Népinevelési Egyesület végez s ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a Petry Gyula által kért 2000 koronából a Szeretetházat egyáltalán nem lehet megvalósítani. A Szeretetház létesítése az állam feladata. A BMKE. vagyonának szét darabolása tehát csak a Népinevelési Egyesületet gyengítené és holt tőkévé tenne 2000 koronát, mely ki tudja, mikor hozná meg gyümölcsét. Meggyőző erejű beszédével erősen kell sikra az igazi kultúra mellett, megmutatta, hogy a Patronage által kifejtett akció és a Népinevelési Egyesület tevékenysége közt igen nagy a különbség és hogy úgy jogi, mint méltányossági szempontból a Népinevelési Egyesület jogosult a BMKE. hagyatékát örökölni. A pompás beszédet, mely egyszerre eldöntötte a vitát; viharos tapsokkal fogadta a közgyűlés.

Molnár Géza dr curiai bíró kifejtette, hogy a Patronage ép oly kultur egyesület, mint bármely más egyesület, tehát ép úgy adhat erre a célra is 2000 koronát a közgyűlés, mint a Népinevelési Egyesületnek.

Gábel Jakab, Bozóky Alajos az igazgatóság javaslatának elfogadását ajánlják. Sas Ede a Tanítók Háza alap javára kért 2000 koronát megszavazni.

Rimler Károly polgármester, mint elnök végül is szavazás alá bocsátotta a kérdés el-

döntését. A szavazás során Petry Gyula indítványa mellett nyolcan szavaztak s így óriási többséggel az igazgatóság javaslatát jelentette ki elfogadottnak.

A közgyűlést, a Népinevelési Egyesületre Isten áldását kérve, 7 órakor berekesztette az elnök.

Képek a galíciai offenzívából.

— Saját tudósítónktól. —

Galíciai nagy offenzívánk vehemens erővel halad előre. Száguldó szövetséges hadseregeink nyomása alatt recsegve-rovogva zuzódik össze az orosz armádia rozoga alkotmánya. Nem is csodálkozunk, ha az orosz hadvezetőség már el van készülve az egész Galícia kiürítésére, s ha hadseregeink már Lublin és Ivángorod felé hordozzák diadalmas fegyvereiket.

A nagy diadalból derekasan kivették részüket a mi fiaink is, akiknek halálmegevető bátorsága, fényes harci erényei újabb babérkoszorút fontak a magyar név köré.

Tudósítónknak alkalma volt egy honvédtüzérrel beszélgetni, aki érdekes részleteket beszélt el galíciai előnyomulásunkról, különösen a Dnyeszter és Pruth között vívott harcokról.

A gorlicei sikeres áttörés után — amint tudjuk — az oroszok vehemens sebességgel hátráltak, úgy, hogy csapatainknak, s különösen tüzérségünknek rendkívül nagy erőfeszítést kellett kifejtetniük, hogy a hátráló ellenség biztos állásokban meg ne vethesse lábát. Ez sikerült is úgy, hogy seregeink csak a Pruth szakaszon talált erősebb ellenállásra.

A magyar fiúk igazi jókedvvel harcoltak, s a legnagyobb fáradsalmak között is nőtázva kergették az ellenséget. Tüzéreink, ha egy-egy sikeres lövést adtak le (ami legtöbbször megtörtént), mindig valami tréfás, találó megjegyzést eresztettek a lövedék után. Egy jókedvű alföldi fiu majd megfizetett a tréfázkodásért, mert mikor egy sikeres találat után táncolni kezdett örömben, hát jött nagy bugással egy ellenséges gránát, egyenesen arrafelé. De szerencséje volt, az orosz gránát jóval a háta mögött robbant fel, így csak egy kis porzuhatagot kapott a nyakába és a hátára, amelyet az eltévedt gránát vágott ki a földből.

A Pruth és a Dnyeszter között, amint azt a hivatalos jelentések is hangoztatják, nagyon hevesen folytak a harcok, de a megingott orosz sereg már itt sem tudott megállani a helyén.

Honvédtüzéreink itt rendkívül kitüntették magukat, úgy, hogy az ő hatásos támogatásuk mellett sikerült gyalogságunknak az orosz arcvonalat két helyen is áttörni, s csak egy kis területen 19 ágyut és 40 gépfegyvert zsákmányolni. A fegyvereket meg nyakrafőre hajigálták el a muszkák, úgy, hogy egyes helyeken katonáink valóságos dobokat raktak össze az eldobált fegyverekből.

Ő maga is az üldözés közben sebesült meg, de nem az ellenség golyójától, hanem a saját ágyujuk ment át a lábain. Oly gyorsan vonultak vissza az oroszok és oly sebesen kellett őket az ütegekkel követni, hogy az egyik rohanó ágyukerekei alá került.

Sebeiből most gyógyult fel s nemsokára ismét visszatér a harcra. Legelőször Kolomeában feküdt, ahol igazán pompás ellátásban részesült. Legutoljára Bécsben volt elhelyezve egy gróf által fenntartott kórházban, de ott már nem volt úgy megelégedve a kózzal, mert — amint mondja — a német étel nem való a magyar gyomorba. Ott érte meg Lemberg visszafoglalásának öröm-

ünnepét is, amikor külön porciót jó bécsi szokás szerint két pár virsli és két korsó sör szerepelt ünnepi pótlékként az étlapon.

A városi árvaszék háborus működése.

A háboru a maga borzalmával nemcsak a hadbavonultakat és a harcúterén küzdőket sújtotta, hanem éppen úgy az itthonmaradtakat is, különösen azokat, kiknek kenyérkeresőjük a haza védelmét szolgálja. Mindkét csoportnak szüksége van a tettrékész társadalom támogatására.

Mig az előbbieket, a hadbavonultak segítségére sietett a Vörös-Kereszt-egylet és annak különböző jótékony intézményei, addig az itthonmaradtak támogatására az állam által nyújtott segélyezés mellett társadalmi akció indult meg. Különböző gyűjtések és adományok folytán mintegy 50,000 korona gyűlt be városunkban erre a célra. Ezen összegből eddig csak az államsegély előlegek lettek fizetve, amely kiadások a segély végleges kiutalásakor megtérültek. Képezzem bár ez az alap egyelőre tartalékokat, ehhez kell nyulnunk abban az esetben, ha az államsegély nem képes magában a nyomort enyhíteni, vagy ha a segély teljesen megszűnik. És csodálatos, ezen összegből talán még egy fillér sem lett segélyezés gyanánt kifizetve, habár nagyon sokan vannak, akik kéri annak kiutalását, akik arra most vannak igazán rászorulva.

A másik, az állam által nyújtott segély igazságos kiosztásának és kellő aránya megállapításának nehéz munkáját a hadsegélyző hivatal vette kezébe Juricskay Barna városi tanácsos vezetése mellett. Különösen fáradságos munkája volt ezen hivatalnak a háboru kezdetén, amidőn nemcsak a segély összegének megállapítása, hanem a jelentkezők jogosultságának kiderítése is szükséges volt.

És mennyi visszaélés történt ezen segéllyel! Hiába, ezen hivatal nem tudta személyesen ellenőrizni, ki jogosult, ki nem, s ki mire fordítja ezen összeget. Mert bizony eleinte nagyon gyakran megtörtént, hogy ezen összeget a segélyezett alig pár nap alatt elpuccolta s azután ismét csak nyomorgott.

Még gyakrabban a kiskorú gyermekek sinylették ezt meg, mert a részökre járó segélyt is lelketlen hozzátartozójuk a maga mulatságára — színház, mozi, stb. — költötte el.

Ezt orvosolni kellett, a gyermekek védelmére kellett sietni s ellenőrizni, vajjon a segély jó helyre fordítatik-e; s pótolni kellett a hiányt ott, ahol a gyermekek nem a legjobb viszonyok között voltak.

Ezt a fáradságos és sok körültekintést igénylő munkát dr. Istvánffy István árvaszéki elnök vezetése mellett a városi árvaszék látja el. Bige Béla közgyám és a melléje beosztott 7 tanítónő házról-házra bejárják a segélyezettéket otthonait s tapasztalataikról jelentéseket adnak be az árvaszékhez, amely az egyes esetekben a szükséghez képest intézkedik.

De nem ezek a háboru által legjobban sújtottak, hanem azok, akiknek családfentartójuk többé már vissza nem tér, a nagy háboru valamelyik csataterén hősi halált halt. Ezek a háboru árvái. Ezeknek van a legalaposabb támogatásra szükségük, hiszen az államsegély a bevonult esetleges halától számítva csak hat hónapig jár s mikor ezen idő eltelt, csak a csekély nyugdíjra lesznek utalva, ami mellett szükségét látják. Ezt a nyomort is enyhíteni kell nemcsak pénzadományokkal, hanem az ily módon sújtottak és ezen árvák elhelyezéséről is.

Dr. Istvánffy István árvaszéki elnök sikeres akciót intézett ezek támogatására is s felhívására több intézet és magán fél jelentett be a hadiárvák részére ingyenes ellátást és elhelyezést. Legdicséretremélőbbak azok

a jelentkezők, akik nem csupán eltartani akarják a háboru által oly nagyon sújtott árvákat, hanem apa helyett apát akarnak nekik adni, akik ezen gyermekek örökbefogadására jelentkeztek.

Az árvaszék elnöke most ismét szélesebb körben felhívást intézett úgy az egyletekhez, mint a magánosokhoz a hadiárvák elhelyezése tárgyában s reméljük, hogy ezen felhívásnak is meg lesz a maga kívánatos eredménye.

Van azonkívül az árvaszéknek egy igen nemes, ha a háboruval nem is közvetlen összefüggő, de az eljövendő béke tisztább, erkölcsösebb társadalmi életét előmozdító működése.

A mai társadalmi életnek szüksége van átalakulásra, tisztulásra. Mert különösen az alsóbb osztályok helyzetének szemlélésénél visszaborzad a laikus ember az ott uralkodó elfajult viszonyoktól. Különösen az alsó társadalmi osztályoknak a hibája a törvénytelen együttélés, amelyből származott törvénytelen gyermekek szinte képtelenek magasabb erkölcsi színvonalra felküzdeni magukat. A társadalomnak ezt a hibáját ki kell küszöbölünk minden kínálkozó eszközzel.

Ezt tűzte ki a háboru kezdetén céljául az árvaszék gyermekvédelmi ügyosztálya Vay Zoltán tb. árvaszéki elnök vezetése mellett. Ezt a célt sikerült is legtöbbször elérni: a törvénytelenül együttélőket törvényes házasságkötésre bírni s a törvénytelen gyermekeket részint ezen házasságkötések által törvényesíteni; ahol pedig ez nem lehetett, ott örökbefogadtatni.

Nem akarom itt ezt a működést részletezni, beszéljenek csak a ridg számok.

A háboru kezdete óta nem kevesebb, mint 177 ilyen házasságkötést hozott létre ezen ügyosztály s ezen házasságkötések által 204 gyermek vált törvényessé, 126 örökbefogadási szerződéssel pedig 192 gyermek családi helyzete javult.

Ezen szociális működés által az árvaszék a társadalomnak oly gyökeres megjavítását eszközölte, amely, ha még most napjainkban nem is, de az eljövendő boldog béke idejében minden téren éreztetni fogja hatását.

Győztesen előre Oroszországban.

Visszautasított francia támadások.

Berlin, július 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

A franciák az éjszaka megtámadták a Souchevitől északnyugatra levő állásainkat, a támadást visszautasítottuk. Les Eparges mellett megghiusult a franciáknak egy kézigranát tüzzel és tojtó gázbombákkal előkészített támadása.

A tegnapelőtti a Hilsenfirtzen elfoglalt erőművek tegnap ismét az ellenség kezébe kerültek.

Keleti hadszintér.

Semmi lényeges esemény nem történt.

Délkeleti hadszintér.

A Dnyesztvertől északra csapataink üldöző harcok között a Mariampol—Narajor—Miasztó vonalon át a Zlota—Lipa szakasz ellen nyomulnak előre. A Bugot a Kamienka—Sztumilortól lefelé a Krylow alatti területig sok helyen elérték és a Bug és a Visztula között északi irányban is élénken haladnak előre.

A Labunka a Por lapályon, bár az ellenség az egyes helyeken makacs ellenállást kísérelt meg, immár birtokunkban van.

Német csapatok Krasznik és a Vysnica torkolata között a Vysnica szakasz északi partján is megvetették lábukat.

A Visztula bal partja és a Pilica közt a helyzet általában változatlan.

Az oroszok ellentámadásait Radomtól délnyugatra visszautasítottuk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A török ütegek sikeres tüzelései.

Konstantinápoly, július 3. A főhadiszállás közli: A Dardanellák arcvonalan június harmadikán és július elsején Ari Burnunál semmi jelentős esemény nem történt. Három nagy ellenséges hajó, mely arra közeledett, gőzbárkákra és egyéb kisebb járművekre folytonosan vette át a sebesülteket, bár ezen járművek nem viselték a kórházhajók jelvényét, még sem tüzelünk rájuk. Sed il Bahrtól délre ellenséges támadásokat, amelyek három napi nagy előkészületek után indultak, még szívósan ellentálló csapataink teljesen visszaverték. Éjszaka és július elsején ennek a szakasznak jobb bal szárnyán tovább folytak a jelentéktelen lövészárokharcok. Július elsején este a tengerszoros felé előretolt ütegeink meglepő tüzelést kezdtek a táborra. Ezzel nagy hatást értek el. Egy ellenséges üteget elnémítottak, ezenfelül egy telitalálatunk megsemmisített egy ellenséges tarackot, valamint elpusztított nagyszámu katonát és nagytömeg marhát, amelyek a közelben voltak. A többi arcvonalon semmi jelentős esemény nem történt. (Min. elnök sajtóosztálya.)

Német buvárhajók Szicília közelében.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Az Olasz lapok közlik, hogy Szicília partjai közelében felfedezték a német buvárhajók uszó támaszpontját. Az Avanti szerint ez csak rémlátás, az antant tengeri kigyója.

..HIREK..

* **Katonai kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben teljesített kitünő szolgálatai elismerésül báró Pawel-Rammigen Manfréd dr 1 h. e.-beli századost a Signum Laudis-szal, — Klemisch Ernő 37 gy. e.-beli, a 4. hads. hadtáparancsnokságához beosztott főhadnagyot pedig a koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján, tüntette ki.

* **Választások a városnál.** Nagyvárad törvényhatósági bizottsága esütörtökön tartandó közgyűlése mozgalmas lesz. Ekkor tölti be választás útján a törvényhatóság a megüresedett pénztári-, ellenőri- és fogalmazói állásokat. A kiírt pályázat tegnap járt le. Pályázó mindkét állásra van elég. A pénztári ellenőri állásra pályáztak: Szőke József helyettes ellenőr, Losonczy Gábor tiszteletbeli, számtiszt, Bauda Géza számtiszt, Lobermayer Gyula tanár, Kopócsy Endre számtiszt, Biró József szakdíjnok és Erdélyi Bernát számtiszt, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít. A fogalmazói állásra a következők adták be pályázatukat: Dr. Doszpoly Dezső szakdíjnok (szolgálg. 1912 július 1.), Klemensz Rezső közíg. gyakornok (1912. jul. 29.), dr. Fráter Kálmán közíg. gati gyakornok (1913. ápril 1.), dr. Csetle János számgyakornok a városi számvétség-nél (1912. április 1.), Gombay János közíg. gyakornok (1912. jul. 17.), dr. Lehoczky Brunó szakdíjnok (1915. márc. 1.), Buhl Ernő napidíjas. A pályázók közül dr. Fráter Kálmán, Klemensz Rezső és Gombay János a harcúterén vannak. Az előjelekből ítélve, legnagyobb pártja dr. Doszpoly Dezsőnek és

Klemensz Rezsőnek van. Mindketten kiváló szorgalommal és buzgalommal szolgálják már évek óta a várost s hivatalos működésükkel nagyon kiérdemelték az előléptetést.

*** Domanek Pál bucsuztatása Debrecenben.** Szent Péter és Pál apostolok ünnepén lelkes és szívből fakadt ünnepeztetés közben vett bucsut Debrecen város r. kath. hívő közönsége a köztiszteletben és szeretetben álló fiatal papjától, Domanek Pál tereziánumi tanulmányi felügyelőtől, a kit a megyés püspök a leviták lelkiigazgatójává nevezett ki. Három évi debreceni tartózkodása alatt nagyon megszerették a kedves modoru fiatal papot, miért is távozásra nagy veszteség. Sokan lelkiatyjukat, a kereskedelmi és polgári iskolák, a ref. főgimnázium r. kath. növendékei buzgó hittanárukat a Theresiánium árvái és benlakó növendékei atyai gondviselőjüket, a katolikus társadalmi egyesületek a legbuzgóbb vezető tagot, a katolikus sajtó egyesület debreceni hölgybizottsága igazgatóját, az egész hitközség és a kath. népszövetség debreceni szervezete a mindig rendelkezésre álló közkedvelt ünnepi szónokot, a férfiak eucharisztikus ligája megalapítóját és vezetőjét, az Urak Kongregációja tiszteleti tagját és egyik lelki vezetőjét veszíti el a távozóban. Ily sok oldalú tevékenységet kifejtő pap távozásra nem történhetett meg a mai nehéz időkben sem úgy, hogy a szeretet vele szemben külsőleg is ne nyilvánítsák. A sajtó egyesület rendkívüli közgyűlés keretében vett tőle bucsut emlékül adva sok fáradozásáért egy művészi kivitelű iróasztal készletet, az Urak Kongregációja pedig a mostani komoly időkhez mért barátságos összefüggésben bucsuzott el tőle s testvéri szeretetüknek azzal adtak kifejezést a kongreganisták, hogy fényképeiket albumba foglalva adták át az ünneplőknek. Isten áldása kísérje további működési terén, s hogy ott is siker koronázza működését, ezért kéri részére a jó Isten kegyelmét mindenkor hű debreceni tisztelői és barátai.

*** A második magyar hadikölcsön eredménye.** Budapestről írják, hogy a második magyar hadikölcsönre összesen ezerszázhusz millió jegyzés történt.

*** Német kitüntetés készül a váradi ápolónőknek.** Az Esti Ujság írja: Nagyvárad városához leirat érkezett, hogy terjesszék föl a kormányhoz mindazoknak az önkéntes ápolónőknek neveit, akik érdemeket szereztek a német katonák ápolása körül. Ezeket az önkéntes ápolónőket kitüntetésben fogja részesíteni a német császár.

*** A nagyváradi Hadsegélyező Hölgy-bizottság.** A Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyező Hivatala a vitéz katonáink özvegyei és árvái érdekében a háboru kitörése óta folytatott humanitarius munkájába aktív munkatársul óhajtaná megnyerni a magyar női társadalmat és e célból nagyváradi Hadsegélyező Hölgybizottság megalakítását kéri. A Vörös-Kereszt Elnöksége a kérelemnek eleget téve, száz urhölgyet kért fel a fent említett bizottság tisztségének elvállalására. Az alakuló gyűlés folyó hó 5-én délután 6 órakor a város háza közgyűlési termében lesz. Kéri tehát a Vörös-Kereszt Elnöksége a hölgyeket legyenek szivesek ott pontosan megjelenni. Itt tartjuk érdemesnek megemlíteni, hogy a Vörös-Kereszt Egylet „Jobbkéz” osztályában városunk ifjúsága köréből

Stephani Miklós, Fröschlich János, Bardon Sándor, Baranyai István és Marosi István igrasi, fáradhatatlan buzgósággal munkálkodnak a némes cél érdekében.

*** Frycsaj Richárd kitüntetése.** Ferenc Salvátor kir. herceg Frycsaj Richárdot, a nagyváradi honvédszenekar volt karmesterét, a Vörös Kereszt körül szerzett érdemei elismerésül a Vörös Kereszt körüli érdemek II. oszt. tisztelet jelvényével tüntette ki.

*** Polgáriiskolai tanítók a rendőrség szolgálatában.** Ma már általánosan tudott dolog városunkban a polgáriiskolai tanítóknak hazafias munkássága, a melylyel a polgármester kirendelése folytán a megcsappant létszámú hivatalokban pótolják a hadbavonult tisztviselői kar egy részét. A polgármester a polgáriiskolai tanítók közül Salamon Ernőt, Buday Alajost, Mikussy Józsefet és Ó Dezsőt rendelte be a rendőrkapitányi hivatalhoz, ahol Salamon Ernőt a bejelentő hivatalhoz osztották be; Buday Alajos a Bunyitay-liget, a parkok és közterek ellenőrzésével; Mikussy József és Ó Dezső pedig a köztisztaság és közegészség, valamint a gyűjtések ellenőrzésével bízott meg. Nagyvárad, 1915 július 3 án. Rendőrfőkapitányság.

*** Kresznerich Ferenc ünneplése.** Mint már megírtuk, a debreceni Kath. Népszövetség igazgatóját, Kresznerich Gy. Ferenc máv. hivatalnokot, cs. és kir. tartalékos hadnagyot Ófelsége „Signum laudis”-sal tüntette ki. Debrecenben nagy örömmel vették ezen szép kitüntetést. A katolikus társadalmi intézmények nagy részének ő a megalapítója Debrecenben, a katolikus Népszövetség helyi szervezetének igazgatója és éltető lelke. Tisztelői és barátai a mostani komoly időkhez mérten a közel napokban meleg szeretettel fogják a Katolikus Népszövetségi Otthon helyiségében a kitüntetett ünnepleni.

*** Az „U 4” hősei.** Ófelsége az „U 4” tengeralattjáró vitéz vezetéséért Singule Rezső sorhajóhadnagynak a vaskorona rend III. ik osztályát adományozta, azonkívül megengedte, hogy a Vilmos császár által neki adományozott vaskereszt II. ik osztályát el fogadja és viselje. Wolf Edgar sorhajóhadnagynak pedig a tengeralattjárón tanúsított vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt III. ik osztályát adományozta a király.

*** Háborus délután Berettyóújfaluban.** Berettyóújfalui lelkes és hazafias közönsége sűrűn rendez háborus délutánokat, melyek tiszta jövedelmét a Vörös-Kereszt javára fordítja. A háborus délutánokon Biharmegye legjelesebb művészei lépnek föl s az anyagi és erkölcsi siker minden egyes alkalommal igazán impozáns. A mai háborus délutánra sikerült a rendezőségnek közreműködésre dr. Krüger Aladár német meg nyerni, a ki a tél folyamán a Nagyváradon tartott háborus ünnepélyeken szerepelt, mindenkor rendkívül nagy siker mellett.

*** A katonák aratási szabadságolása.** Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya a következő hirdetményt teszi közzé: A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 43130—1915 eln. számú körrendelete folytán figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az aratási és cséplési munkálatok céljaira történendő szabadságolások és felmentések iránti kérelmeket se a honvédelmi miniszter urhoz, se a földmívelésügyi miniszter urhoz ne adják be, miután a kérvényezés ez a módja a kérvények érdemleges és gyors elintézését maguknak a feleknek hátrányára csakis késleltetheti. Amint a honvédelmi miniszter urnak — hirdetményileg is ismertetett — 7256—1915 eln. számú körrende-

lete előírja, — a 14 napra terjedő szabadságot az illető katonának személyesen a kihallgatáson (Rapporton) kell kérelmeznie, amelyet az illető csapatparancsnok engedélyez. Nagyvárad, 1915 június 29. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

*** 31-ik közös katonai jótékony célokra rendezett államsorsjáték huzusát július 15-én Bécsben fogják megtartani.** Ezen sorsjáték játékterve nagyon kedvező, összesen 21.140 nyeremény 625 000 korona összegben kerül kifizetésre 200000, 30000, 30000, 25000 stb. koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek a 4 K darabja, dohánytőzsdékben, váltóüzletekben adó-posta- és vasuti hivataloknál kaphatók.

*** Az utolsó tánc a Vigadó mozgóban.** Értékes művészi szenzációja lesz szombaton és vasárnap a Vigadó mozgó színháznak. A világhírű Ritta Sachetto lép fel egy briliáns alakításával. Az „utolsó tánc” című dráma főszerepét játssza az utolérhetetlen táncművésznő, a kinek fellépése mindig művészi eseménye a mozognak. A gazdag műsor keretében bemutatásra kerülnek a legújabb háborus felvételek, valamint két pompás bohózat „A falusi rokon” és „A tulbuzgó Dömötör.” Előadások d. u. 3 órától.

*** Gépész, szakképzett,** keresnyári cséplést esetleg javítást. Cim a kiadóban.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

*** Ajánlkozik házvezetőnek** egy özvegy asszony magános urhoz vidékre. Cime Kert-utca 7 szám.

*** Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harettre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turé, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Húr különlegességek.

x Szeplő-májfojt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bővrössséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

*** Okleveles tanító, a nagy szünetidőre magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Házvezetőnőnek** ajánlkozik egy özvegy izraelita nő magános uri emberhez vidékre. Cime Kert-utca 7 szám.

*** Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsiros! nem ragad! Ara 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Imrik Kornélia jótékonycélu hangversenye. Imrik Kornélia, városunk igazi művészlelkű zongora tanárnője ma délután 5 órakor tartja meg második hangversenyét a Kath. Kőr. Szent László-termében. Ez az elsőrendű művészi esemény előreláthatólag nagy közönséget fog vonzani, tekintettel magára a kiváló zenei élvezetre, s azonfelül a humánus célra. A tartalmas műsor szinte csillog a sok klasszikus számtól, csaknem valamennyi kiváló zeneszerző alkotásában lesz alkalma a közönségnek gyönyörködni. A szereplők kiválóan fognak közreműködni, ezt már az előbbi hangverseny sikeréből előre megállapíthatjuk. Azonkívül *Bihari Akos* is szerepelni fog a műsorban kiváló hazafias számokkal.

Legujabb táviratok.

Az Albatros hősi küzdelme.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) A M. T. I. nak jelentik Berlinből:

Keleti tengeri könnyű haderőnk egy része, melynek hajói egy előrsi állásból visszatérve, feladatuknak megfelelően szétosztott alakzatban haladtak, július 3-án reggel 6 óra fele Sotland és Windau között sávonként ködös időben orosz páncélos cirkálókra bukkant. Egymástól elszigetelt harcok fejlődtek, amelyekben a mi gyengébb haderőnk megkísérelték, hogy az ellenséget komolyabb harcra erősítéseink körletébe vonják.

Ezeknek az egyenkénti harcoknak folyamán Ófelsége Albatros nevű hajója nem tudott többé saját haderőnkhez csatlakozni. 2 órai súlyos harc után 4 ellenséges cirkáló ellen, amelyek a svéd vizekre behatolva is folytatták a tüzelést, a hajó számos találat után súlyos állapotba került és kénytelen volt Cestergard mellett Gotland szigeten partra futni. A hajón 21 halott és 27 sebesült volt, akiről a svéd hatóság és a lakosság a legnagyobb emberszeretettel gondoskodott. (Behneke.)

A törökök elsüllyesztettek egy 10,000 tonnás hajót.

Alexandria, július 3. A törökök a Suez csatornában egy 10,000 tonnás hajót elsüllyesztettek, s ezzel a közlekedést megakadályozták.

Légberöpült francia löszergyár.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) A milánói Corrierra Serának jelentik Marseillesből: A chartreuxi löszergyár légberöpült. Kilenven munkás meghalt, tíz megsebesült.

Szerb hazugság.

Budapest, július 3. (Saját tud.) A Fremdenblatt holnapi száma kommunikét közöl, hogy a szerb Szamouprava június 9-iki számában azt írta, hogy a fenhéjázó, büszke monarchia a kiesiny Szerbiának két ízben is felajánlotta a külön békét. A Fremdenblattot illetékes helyről felhatalmazták, hogy a Szamouprava híre kitalálás, mert a monarchia soha senkinek sem tett békeajánlatot.

Svédország tiltakozik semlegessége megsértése ellen.

Budapest, július 3. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: A keleti tengeri harcban súlyosan megrongált és a svéd Gotlandon partra futott német Albatros nevű cirkáló ügyében a svéd kormány utasította pétervári követét, hogy a svéd semlegesség megsértése ellen tiltakozzék. Az Albatrost internálták.

NYILTÉR

Fürdőmegnyitás.

Biharfüreden a folyó évi idény

1915 július 15-én

megnyílik.

Lakás 24 órára 2 koronától 3 korona 50 fillérig.

Napi ellátás közös asztalnál személyenként 7 korona

Posta és telefon.

Megkeresések július 15-ig Belényesre: telefon 8 szám alá, azután Biharfüredre intézendők.

Fürdő-igazgatóság.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14501/1915 rkp. szám.

Hirdetmény

a repceolaj zár alá vételéről, a repceolaj készletek bejelentéséről, és a repceolajnak vasuton, hajón, vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványokról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. ministeriumnak 2177/1915. M. E. számú rendelete értelmében a következőkre hívja fel Nagyvárad város közönségének figyelmét:

1. A m. kir. ministerium fenti sz. rendeletével zár alá helyezni mindazon repceolaj készleteket, melyek f. évi június hó 24. napján az előállításukkal, forgalomba hozatalukkal, vagy szállítványozásokkal foglalkozó egyének, vagy cégek birtokában, kezelésében, őrzésében vannak, továbbá azon repceolajkészleteket, melyek július hó 24. ike után fognak előállíthatni.

A zár alatt vett készletek elnem idegeníthetők, fel nem használhatók, fel nem dolgozhatók és azokat a birtokos megőrizni köteles.

A zár alá vétel nem terjed ki a repceolaj forgalomba hozatalával foglalkozó egyéneknél és cégeknél meglévő azon készletekre, amelyeknek mennyisége egy métermázsát meg nem halad.

A repceolaj előállításával foglalkozó egyének és cégek, azon repceolaj készleteket, amelyekre saját üzemük céljára szükségük van e célra szabadon felhasználhatják.

2. A 1. §. alapján igénybe vett repceolaj készleteket kötelesek tulajdonosok, illetve birtokosok a folyó évi június hó 25. én levő állapot szerint legkésőbb július 1-ső napjáig bezárólag bejelenteni az I. fokú iparhatóságnál (Rendőrség földszint 11. sz.) Ezentul pedig minden hónap 8-áig az előző hónap utolsó napján volt áladékról tartoz-

nak az érdekeltek jelentést tenni, nem különben azon anyagokról is, amelyek fuvarozás alatt állottak és megérkeztek.

3. Az 1915 évi március 17-én, 952 — 1915. M. E. sz. alatt kiadott rendeletben foglaltak a buza, rozs, árpa, tengeri és burgonya készleteknek elszállítására, a repceolajra nézve is fennállanak a következő eltéréssel:

1. A repceolajra nézve igazolványt a kereskedelemügyi miniszter ad.

2. A vasuti vagy hajózási állomás által fuvarozás vagy tárolás végett 1915 június 25. napja előtt már átvett küldeményekről szállítási igazolvány bemutatása nem szükséges.

Repceolajnak vámkülföldről való beszerzésére a jelen rendelet intézkedései nem vonatkoznak.

Aki a jelen rendeletben foglaltakat be nem tartja az az 1914. L. t. c. 9. ik §. értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915 június 30-án.

Rendőrfőkapitányság.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Nagyvárad. 2738. szám.

Hirdetmény.

Fenti Élelmezési Raktárnál kb. 431 métermázsas és 20 kg. elromlott, baromfi etetésre alkalmas husfőzelékkonzerv kerül 1915. évi július hó 20-án d. e. 10 órakor árverés útján eladásra.

Az árverés Baross-utca 2. szám alatt lesz megtartva. Venni szándékozók meghívottnak, hogy azon résztvegyenek.

A vevő tartozik a vételárát azonnal készpénzben, II-ik fokozat szerint felülbélyegezett letétjeggyel, az élelmezési-raktár pénztáránál befizetni és az áru azonnali elszállításáról gondoskodni. Tartozik továbbá, mivel a konzervek 200 adagonként á 200 gramm. ládákban vannak csomagolva, minden átvett ládáért 3 koronát letétbe helyezni, mely letét az üres ládák jókarban való visszaszállítása után vissza lesz fizetve.

Kisebb tételek átvétele, a körülményekhez képest, szintén lehetséges. Mindennemű további felvilágosítás az Élelmezési-Raktár iroda helyiségeiben, Baross-u. 2. szám alatt, vasárnap kivételével, minden nap d. e. 8 és 10 óra között beszerezhető.

Nagyvárad, 1915 jun. hó 29.

A Nagyváradai Katonai Élelmezési Raktár Kezelő bizottsága.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jóteköny célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jóteköny célú sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, pósta-, távirad-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jóteköny célú sorsjátékok osztálya).

Hirdetmény.

A háborus állapot bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sűrűn merültek föl panaszok az érc váltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborus állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres ércpénzermeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az oka abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzermeket elrejté és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, ipar- és kereskedelemnek mérhetetlen kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányú magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlán rémhírek és amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijeszti meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronsérték pénzermekkel és ennél fogva a váltópénzermekkel is

teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Ösmerve a nagyváradi közönség mindég humánus és minden nemes cselekedetben elől járó áldozatkészségét, talán fölösleges is hangsúlyozni, hogy a váltópénzermek elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékgorgalom, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatlan, lelkiismeretlen cselekedet, amely nemcsak mindnyájunk megvetését, de a legszigorubb megrovását és megtorlását érdemli meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánkban, városunkban a közönség minden hazafias cselekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzermek forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug mesékkel elámitott és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmek forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27. én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. lértől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Felhívás

Nagyvárad város közönségéhez!

A háborúval kapcsolatban fellépni szokott fertőző betegségek behurcolásának és elterjedésének megakadályozására a következő

ÖVRENDSZABÁLYOK

pontos betartását és követését rendeljük el:
a) Minden háztulajdonos, szállodák, vendégházak, korcsmák, éttermek, kávéházak, gyárak, iparműhelyek, intézetek, üzletek, nyilvános helyiségek stb. tulajdonosai kötelesek a köztisztaság fenntartása céljából a szemetet és trágyát naponta a hatóság által megállapított és városrészenként kijelölt szemételepre kihordatni, az udvart, házelejét és folyókat naponta a reggeli órákban felsepergetni és kitakarítani.

Szemétládát, árnyékszékeket, emésztő-gödört és folyókat naponta kötelesek fertőtleníteni és pedig vagy frissen készült mészzel, mely egyrészt frissen oltott mész és három rész víz keverékéből áll, vagy 5 százalékos Carbololdat, vagy 5 százalékos Lysol-oldattal. Ezen fertőtlenítő folyadékokból az árnyékszékbe naponta két liternyi mennyiség öntendő, a többi helyek pedig szintén bőségesen fertőtlenítenők.

b) A lakások tisztán tartandók, naponta többször szellőztetendők és a bennük levő tárgyak nedves ruhákkal letörölendők. Különös gond fordítandó a legyek és élősdiek irtására, minthogy ezek gyakran terjesztői a ragálnak. A lakosság tartsa magát tisztán, sűrűn mosakodjék vízvezeteki vízben és kezét evés előtt mindenki mossa meg.

c) Evésben és ivásban mindenki mértékletes legyen. Nyers eledelt lehetőleg ne egyék, gyümölcsöt megmosva, hámozva. Elelmicikkek a legyek ellen megvédendők.

d) A Körös vizének használata bármely célra tilos, ugyisint nem szabad az egyes házakban még meglévő kutak vizét sem ivásra, sem főzésre, sem mosogatásra használni.

e) Piaci árusok, elelmicikkek árusítói kötelesek helyiségeiket, bódéikat és árusítóasztalaikat a legtisztábban tartani, különösen nagy gondot fordítsanak vendéglősök, kávéházatulajdonosok, cukrászok, ételkifőzők, mézárások, hentesek és pékek üzleteikre és műhelyeikre, hogy úgy helyiségeiket, mint áruadjaikat és áruikat a legnagyobb tisztaságban tartsák. Elelmicikkek zárthelyen vagy tiszta ruhával letakarva tartandók, hogy portól, legyektől megóvassanak. Romlott és hamisított elelmiszerek elárúsítói a legszigorubbban fognak büntettetni.

f) Ragályfogó áruk raktárait, u. m. rongy, csont és bőrtelepeket naponta fertőtleníteni kell. Erkező árukat azonnal.

g) Sertéshizlaldák, ólak, istállók és szárnyas állatok ketrecai állandóan tisztán tartassanak és naponta fertőtlenítenek.

h) Hányás és hasmenéssel járó kolerára, typhusra gyanus, vagy gyanus kiütéssel járó megbetegülésnél azonnal orvost kell hivatni és a hatóságnak bejelenteni.

i) Fertőzött helyről jött személyek, podgyások elelmicikkeit, különösen szennyes ruhákat tartalmazó csomagok a hatóságnak sürgősen bejelentendők, hogy a kellő ellenőrzés és fertőtlenítés keresztül vihető legyen. Különösen köteleztetnek erre szállodák és szállóhelyek tulajdonosai és vezetői.

A hatóság eljárása magában nem elég a fenyegető járványok elleni védelemre, minden polgárnak ki kell ebből venni részét és e tekintetben számítnak is Nagyvárad város intelligens lakosságának a támogatására, mert e nélkül küzdelmünk meddő maradna.

Végül megjegyezzük, hogy amennyiben ezen felhívásnak egyesek eleget nem tennének, ellenük a törvényes eljárás folyamatba fog tétetni és minden kihágás a legszigorubb fog büntettetni.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Nagyvárad város tanácsa.